

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
ΜΕΙΣΤΕΙΟΝ 2 Γ ΚΤΙΡΙΟ Τ. 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 36 - Τεύχος 1 - Ιανουάριος - Απρίλιος 1997

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 36 - No 1 - January - April 1997

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Η πρόσληψη νοσηλευτικού προσωπικού προάγει την υγεία <i>M. Μαλγαρινού</i>	5
2. Η Μόνιμη Επιτροπή Νοσηλευτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (PCN). Αναφορά θέσεων και προτάσεων για τη διακυβερνητική συνδιάσκεψη 1996 (Αναθεώρηση της Συνθήκης του Μάαστριχτ) <i>Απόδοση: E. Ράπτου</i>	8
3. Εκπαίδευση των ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη <i>Χ. Λεμονίδου</i>	13
4. Διδασκαλία ασθενών: Πόσο καλά γνωρίζουμε αυτό το νοσηλευτικό έργο; <i>Π. Δημητρίου</i>	21
5. Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και νοσηλεία στο σπίτι <i>Π. Σουρτζή</i>	24
6. Ο υπερήλικας με Alzheimer's και η οικογένεια - Νοσηλευτική προσέγγιση <i>A. Καλοκαιρινού</i>	31
7. Παραπληγικοί στην κοινότητα: Νοσηλευτικές παρεμβάσεις <i>Δ. Σαπουντζή - Κρέπια</i>	35
8. Επεμβατική μέτρηση της αρτηριακής πίεσης <i>N. Γιαννούλης, I. Λιαρμακόπουλος</i>	40
9. Το κόστος της επαγγελματικής οσφυαλγίας του νοσηλευτικού προσωπικού <i>A. Βασιλειάδου</i>	45
10. Πρωτόκολλα κλινικής πορείας ασθενούς: Ένα σημαντικό εργαλείο για τη διατήρηση της ποιότητας και τη μείωση του κόστους <i>Σ. Χρυσοσπάθη</i>	51
11. Ασφαλής χρήση του νοσοκομειακού επιστημονικού εξοπλισμού <i>E. Αποστολοπούλου</i>	55
12. Οδηγίες για τους συγγραφείς	62

CONTENTS

1. The employment of nursing personnel is promoting health <i>M. Malgarinou</i>	5
2. The Standing Committee of Nurses of the EC (PCN) Position paper on 1996 Intergovernmental Conference <i>Translation: E. Raptou</i>	8
3. Diabetes Patient Education <i>Ch. Lemonidou</i>	13
4. Patient teaching: How well do we know this nursing task? <i>P. Dimitriou</i>	21
5. Primary Health Care and Home Nursing <i>P. Sourtzi</i>	24
6. Elderly people with Alzheimer's disease and the family - Nursing interventions <i>A. Kalokairinou - Anagnostopoulou</i>	31
7. Paraplegics in the Community: Nursing interventions <i>D. Sapountzi - Krepia</i>	35
8. Invasive measurement of blood pressure <i>N. Giannoulis, I. Liarmakopoulos</i>	40
9. Low back injuries in nursing staff <i>A. Vasiliadou</i>	45
10. Clinical pathways: a useful tool that preserve quality and are cost-effective <i>S. Chrisospathe</i>	51
11. The safe use of nosocomial medical devices <i>E. Apostolopoulou</i>	55
12. Instructions to authors	62

- «ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΕΝ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΔΝΕ».
- ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΤΟ ΚΑΝΕΤΕ ΓΝΩΣΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΛΑΒΕΤΕ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσηλευτριών - Νοσηλευτών
Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2, 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

E. Αγιώτου-Δημοπούλου
A. Καλοκαιρινού
A. Παπαδαντωνάκη
E. Πατηράκη
A. Πορτοκαλάκη
E. Χαραλαμπίδου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ασπασία Παπαδαντωνάκη
Επ. Επίκουρος Καθηγήτρια Τμήματος Νοσηλευτικής
Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Β.Ε.Ε.
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80, 114 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3624 728, 3609 342, 3601 605, FAX. 3601 679

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/ές-Σπουδάστριες/ές	5.000	δρχ.
Οργανισμοί-Εταιρείες-Βιβλιοθήκες	9.000	δρχ.
Εξωτερικού	80	\$
Τιμή τεύχους	1.500	δρχ.
Τιμή τευχών 1992-1996	1.200	δρχ.
" " 1990-1991	1.000	δρχ.
Παλαιότερα τεύχη	800	δρχ.

Ο Υπερήλικας με Alzheimer's και η οικογένεια - Νοσηλευτική προσέγγιση

Α. Καλοκαιρινού - Αναγνωστοπούλου

Επ. Λέκτορας Κοινωνικής Νοσηλευτικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Προϊσταμένη Π.Γ.Ν. Ν. Ιωνίας «Η ΑΓΙΑ ΟΛΓΑ»

Α. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ - ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ, Ο Υπερήλικας με Alzheimer's και η οικογένεια - Νοσηλευτική προσέγγιση. Στην παρούσα εργασία μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση θα δούμε τα ποικίλα προβλήματα της νόσου Alzheimer's και τις σχέσεις των Νοσηλευτών, τα νέα επιστημονικά και κλινικά δεδομένα, τη συχνότητα και παράγοντες κινδύνου για τη Νόσο του Alzheimer's, την πολλαπλή αξιολόγηση του ασθενούς με την παρούσα νόσο φροντίζοντας αυτούς τους ασθενείς χρησιμοποιώντας το μεντέλο *Progressively Lowered Strets Thershold (P.L.S.T.)*, φροντίδα του περιβάλλοντος ασθενών με Alzheimer's, της Ειδικής Μονάδας Ασθενών με Alzheimer's, και τέλος την Νοσηλευτική προσέγγιση της οικογένειας ασθενών με Alzheimer's. **Νοσηλευτική 1: 31-34, 1997.**

Εισαγωγή

Οι σύγχρονες τάσεις και η συμβολή της Νοσηλευτικής Επιστήμης είναι η κατά το δυνατόν ταχύτερη απομάκρυνση του ατόμου από το Νοσοκομείο ή το Ίδρυμα και η Νοσηλεία του στα πλαίσια της Κοινότητας.

Η Κοινωνική Νοσηλευτική σήμερα αποτελεί την αιχμή του δόρατος στην άσκηση του Νοσηλευτικού έργου.

Μέσα από την παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση θα δούμε συγκεκριμένα προβλήματα που ανεξάρτητα από την ύπαρξή τους μπορούν να οδηγήσουν το άτομο έξω από το Νοσοκομείο ή το Ίδρυμα μέσα στο ζεστό και γνώριμο οικογενειακό του περιβάλλον όπου και να συνεχιστεί η νοσηλεία στο σπίτι του.

Νόσος Alzheimer's και Νοσηλευτική Νέα επιστημονικά και κλινικά δεδομένα¹

ΣΚΟΠΟΣ: Είναι η κατανόηση εκ μέρους των Νοσηλευτών της πολύπλευρης - πολυσυστηματικής αξιολόγησης των αναγκών και εκτίμησης των προβλημάτων των ασθενών με Alzheimer για να γίνουν οι κατάλληλες παρεμβάσεις.

ΑΙΤΙΑ: Παρά τις εντατικές έρευνες άγνωστη παραμένει η αιτιολογία της νόσου. Σε έρευνα επιστημόνων (1996) του Εθνικού Ινστιτούτου Αλλεργειών και Λοιμωδών Νόσων, που υπάγεται στο Αμερικανικό Ινστι-

τούτο Υγείας, «ενοχοποιείται γονίδιο» ως πιθανόν αίτιο της νόσου.

ΚΛΙΝΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ:

- προοδευτική απώλεια μνήμης,
- ελάττωση της ικανότητας εκτέλεσης απλών καθημερινών ασχολιών,
- διαταραχή κρίσης, προσανατολισμού,
- αλλαγή προσωπικότητας,
- αλλαγή συμπεριφοράς,
- δυσκολία μάθησης,
- απώλεια λεκτικών ικανοτήτων,
- έκπτωση νοητικής λειτουργίας.

ΝΕΥΡΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ:

«Ινιδώδης εκφύλιση του Alzheimer»
Εμφάνιση αφθόνων «γεροντικών πλακών» στον μετωπιαίο λοβό του εγκεφάλου.

- ΔΙΑΓΝΩΣΗ:**
- Δύσκολη.
 - Διαφοροδιάγνωση από την νόσο του Pick.
 - Αντικειμενικά ευρήματα δεν υπάρχουν παρά μόνο στο τελικό στάδιο και αυτά κατόπιν παθολογοανατομικής διερεύνησης.

ΙΑΤΡΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ:

Συγκεκριμένη θεραπεία δεν υπάρχει, εφ' όσον η νόσος είναι προοδευτική και μη αναστρέψιμη. Όλες οι παρεμβάσεις, αποσκοπούν στον έλεγχο των συμπτωμάτων ώστε να εξασφαλίσουν καλύτερη ποιότητα ζωής.

Συχνότητα και Παράγοντες κινδύνου για την Νόσο του Alzheimer's

Η άνοια τύπου Alzheimer's² είναι η πιο κοινή και η πλέον υπεύθυνη για το 50% όλων των άλλων ανοιών. Η νόσος περιγράφεται για πρώτη φορά το 1406.

Σήμερα αναφέρεται στη γεροντική άνοια και όχι στη προγεροντική αφού το 2% - 4% του πληθυσμού είναι άνω των 65 ετών. Οι γυναίκες παρου-

σιάζουν μεγαλύτερη συχνότητα. Υπολογίζεται ότι το 2030 στις Η.Π.Α. θα υπάρχουν 4,8 εκατομμύρια ασθενείς με Alzheimer's.

Παράγοντες κινδύνου:

- Ηλικία.
- Σύνδρομο Down.
- Νόσος Parkinson.
- Παιδί που έχει γεννηθεί από «υπερήλικα μητέρα».
- Τραυματισμοί στο κεφάλι.
- Ιστορικό κατάθλιψης.
- Ιστορικό υποθυροειδισμού.

Πολλαπλή Αξιολόγηση του Ασθενούς με νόσο Alzheimer's

Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι απαιτούνται γνώσεις γεροντολογίας, ψυχιατρικής, νευρολογίας, γηριατρικής, αποκατάστασης και νευροψυχολογίας.

Δύσκολη πραγματικά είναι η περιγραφή του ρόλου του νοσηλευτή στην πολύπλευρη αυτή αξιολόγηση που απαιτείται. Πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι αυτή η πολλαπλή και πολύπλευρη εκτίμηση των αρρώστων με Alzheimer's³ δεν αφορά τα αποτελέσματα μέσα από ένα πρόγραμμα πολλαπλής συσχέτισης που μπορεί να δώσει ένα computer, αλλά την εμπειρισταωμένη, κλινική πληροφόρηση ώστε να επιτευχθούν οι κλινικοί σκοποί που θα προκύψουν από την αξιολόγηση, διάγνωση, επεξήγηση ευρημάτων, διεκπεραίωση και πρόγνωση όλων των προβλημάτων που έχουμε μπροστά μας.

Φροντίζοντας ασθενείς με νόσο Alzheimer's χρησιμοποιώντας το μοντέλο Progressively Lowered Strets Threshold (P.L.S.T.)⁴

(Φιλοσοφία της σωστής προσέγγισης)

1. - Απώλεια μνήμης.
2. - Αλλαγή καθημερινών απλών συνθηθειών.
3. - Αλλαγή συμπεριφοράς.
4. - Βαθμιαία διαφοροποίηση των λειτουργιών των διαφόρων συστημάτων.

5. – Στρεσογόνοι παράγοντες:
 – Πόνος.
 – Λοίμωξη.
 – Δυσκολία - Δυσφορία - Κακουχία.
 – Κατάθλιψη.
 – Πραγματική πάθηση ή σύμπτωμα.
 Όλα αυτά αποτελούν οδηγό για σχεδιασμό Νοσηλευτικής Φροντίδας (δύσκολη - επείγουσα).

Φροντίδα του περιβάλλοντος των ασθενών με Alzheimer's

Η νόσος δημιουργεί σοβαρά ερωτηματικά, όσον αφορά την φροντίδα⁵ των ατόμων που πάσχουν, λόγω της μεγάλης χρονικής περιόδου που απαιτείται για την κάλυψη των νοσηλευτικών τους αναγκών έξω από κάποιο ίδρυμα, μέσα στην κοινότητα ή στην οικογένειά τους.

Απαιτούνται υπηρεσίες που να μπορούν να καλύψουν ανάγκες ασθενών, οικογενειών και των ιδίων των ατόμων που προσφέρουν φροντίδα (φροντιστών). Ο ρόλος των νοσηλευτών είναι καθοριστικός για να αποφασισθεί «ποιός» και «πώς» θα χρησιμοποιείται, «ποιά» υπηρεσία για την εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων αναγκών. Η κοινωνική πολιτική απαιτεί την ευαίσθητη υλοποίηση των προσφερομένων υπηρεσιών στην αλυσίδα αυτών των ανθρώπων που εμπλέκονται στην περιπέτεια της νόσου Alzheimer (άρρωστος - οικογένεια - φροντιστής).

Ειδικές Μονάδες Ασθενών με Alzheimer's⁶

Στις Η.Π.Α. υπάρχουν ειδικές Μ.Α.ΑΙ. και στις οποίες εσωκλείονται πολλά μοντέλα νοσηλείας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν οδηγοί για την δική τους ανάπτυξη.

Τα μοντέλα αυτά περιγράφουν:

- Φιλοσοφία.
- Προγραμματισμό.
- Κοινωνικούς παράγοντες.
- Ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό.
- Κριτήρια οικογενειακού προγραμματισμού.
- Ποιότητα ζωής και κόστος.

Συζητούν επανεκτιμήσεις, έρευνα για τις ανάγκες των Μ.Α.ΑΙ., των οικογενειών και των φροντιστών αυτών.

Νοσηλευτική προσέγγιση της οικογένειας ασθενών με Alzheimer's

Απαιτείται συσχέτιση της έρευνας με την κλινική εφαρμογή και πρακτική.

Στα πλαίσια του σχεδιασμού της Ν.Φ. των ασθενών με Alzheimer's, καθήκον του νοσηλευτή είναι(7):

- 1.– Να ενημερώνει τους συγγενείς του ασθενή για τα χαρακτηριστικά και την πορεία της νόσου.
- 2.– Να παρέχει οδηγίες για την αποφυγή του καθημερινού άγχους.
- 3.– Να παρέχει βοήθεια όταν είναι ανάγκη και την κάλυψη των ποικίλων αναγκών του ασθενή.
- 4.– Να ενθαρρύνει τους συγγενείς να συνεχίσουν το τόσο κοπιώδες αλλά και τόσο σημαντικό έργο της νοσηλείας τους ασθενή.
- 5.– Να παρέχει ψυχολογική υποστήριξη, με σκοπό την μείωση της συγκινησιακής και της σωματικής έντασης (ασθενούς - οικογένεια - φροντιστών).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Νοσηλευτική Φροντίδα στο σπίτι σήμερα μπορεί να προσφέρει ποιότητα ζωής τόσο στο πάσχον άτομο όσο και στην οικογένειά του. Η σύγχρονη ελληνική νομοθεσία επιτρέπει την «Νοσηλεία στο σπίτι» η υλοποίηση της είναι στα χέρια του κάθε Νοσηλευτή/τριας για να ασκήσει πιέσεις προς τις σωστές κατευθύνσεις μέσα στην υπηρεσία που εργάζεται ο καθένας από εμάς.

A. KALOKAIRINOU-ANAGNOSTOPOULOU, Elderly people with Alzheimer's disease and the family - Nursing interventions. In this study with bibliograph review regarding the multi problem of Alzheimer's Disease and Nursing, New Scientific and

Clinical Insights, frequency, distribution and risk factors for people with Alzheimer's disease using the conceptual model of progressively lowered stress threshold in the Clinical setting (P.L.S.T.). Care environments for patients with this chronic illness. The Alzheimer's special Units. At last we underling the interventions with family ans care givers of persons with Alzheimer's situation. Nosileftiki 1: 31-34, 1997.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Eun Suk Yi, Ivo L. Abragam, Suzane Holrayd. Alzheimer's disease and Nursing. New Scientific and Clinical Insights. Nursing Clinics of North America, Volume 29, Number 1. March 1994. (85-100).
2. Rocca W.A. Frequency, distribution and risk factors for Alzheimer's disease. Nursing Clinics of North America, 29(1), 1994: (101-111).
3. Abraham I.L., Horloyd S. et al. Multidisciplinary assessment of patients with Alzheimer's disease. Nursing Clinics of North America, 29(1), 1994: (113-128).
4. Richards Hall G. Caring for peiople with Alzheimer's disease using the conceptual model of progressively lowered stress thershold in the clicical setting. Nursing Clinics of North America, 29(1), 1994Q (129-155).
5. Abrahan I.L. Care environments for patient with Alzheimer's disease. Nursing Clinics of North America, 29(1), 1994: (137-172).
6. Mas M., Swanson E. et al. Alzheimer' special care Units. Nursing clinics of North America. 29(1), 1994: (173-194).
7. Collins C.E., Given C. Interventions with family. Care givers of person with Alzheimer's disease. Nursing Clinics of North America. 29(1), 1994: (195-207).